

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

Suosituksia myös sosiaalihuoltoon?

**Sosiaalialan osaamiskeskus
Verso**

Maria Tapola-Haapala

tutkija, VTT, dos., laillistettu sosiaalityöntekijä

Sosiaalialan osaamiskeskus Verso, Päijät-Hämeen hyvinvointialue

**Päijät-Hämeen
hyvinvointialue**

Sosiaalihuolto toimintakontekstina

Sosiaalipalvelut ja terveysterveyst palvelut ovat henkilöstömääriltään miltei saman suuruisia: terveydenhuolto noin 181 000, sosiaalihuolto noin 173 000, henkilöstövuokrausyritysten kautta 3600 henkilöä (Vuonna 2021, THL 2023, 2).

Monia eri ammattiryhmiä: sosiaalityöntekijät, sosiaaliohjaajat, lähihoitajat, kotipalvelutyöntekijät...

Sosiaalityön tutkimuksen painopisteet vaihtelevat eri maissa. Suomessa ovat korostuneet laadullinen tutkimus, reflektiivinen ammatillisuus, sosiaalinen konstruktionismi, valtakriittiset näkökulmat... Vaikuttavuustutkimusta on tehty vähän.

Pyrkimys käytännön ja tutkimuksen välisen suhteen vahvistamiseen > muun muassa käytäntötutkimus

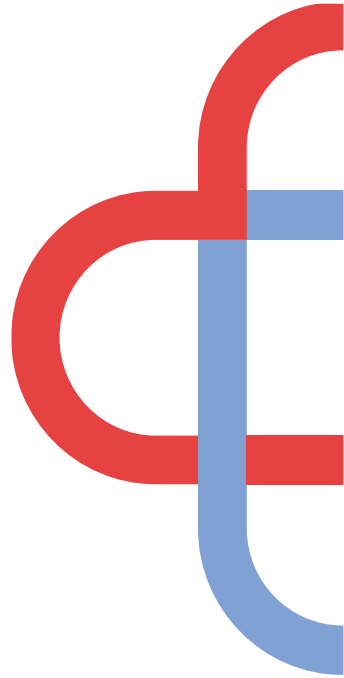
Näyttöön perustuva toiminta ja suositukset sosiaalityössä kansainvälisesti

Osassa maita näyttöön perustuva toiminta (evidence-based practice) on herättänyt paljonkin kiinnostusta sosiaalityössä. Suomessa tämä on ollut vähäisempää. Myöskään näyttöön perustuvia suosituksia ei sosiaalihuollossa Suomessa ole.

Mitä näyttöön perustuva toiminta tarkoittaa? Millainen on ammattilaisten rooli siinä?

Kriittisen arvioinnin malli (critical appraisal model) / suositusmalli (guideline model) (ks. esim. Björk 2016)

Suositusmallin etuna on realistisuus; se ei aseta niin suurta taakkaa tiedon hankkimisesta ja arvioimisesta käytännön ammattilaisille.

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

Suosituks¹et voivat tukea
näyttöön perustuvaa
toimintaa. Tämä ei poista
ammattilaisten
ammattillisen
asiantuntijuuden ja
harkinnan merkitystä!

Näytöllä tarkoitamme ajantasaista, järjestelmällisesti koottua ja kriittisesti arvioitua tutkimustietoa (suora lainaus Hotus [ei vuosilukua])

Suosituks¹et ovat ennalta määriteltäviä systemaattista prosessia noudattaen laadittuja yhteenvetoja näytön pohjalta suositeltavista menetelmistä ja toimintatavoista.

Näyttöön perustuva toiminta tarkoittaa sosiaali- ja terveydenhuollossa ammatillisten ratkaisujen tekemistä parhaan saatavilla olevan näytön pohjalta ottaen huomioon myös esimerkiksi asiakkaan/potilaan toiveet ja tarpeet sekä ammattilaisen ammattitaidon (muokattu lähteiden Hotus [ei vuosilukua]; Kouvonen ym. 2023; THL 2024 pohjalta).

(Kustannusvaikuttavuus osaksi suosituksia -hankkeen työmääritelmät)

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Uudenmaan sosiaalialan
osaamiskeskus

Sosiaalihuollon suositukset (2023-2025)

- Suomen kestävän kasvun ohjelmaan kuuluvan [Kustannusvaikuttavuus osaksi suosituksia](#) -hankkeen osahanke, jossa keskitytään sosiaalihuollon suosituksiin liittyviin kysymyksiin
- Osahankkeen toteuttaa Sosiaalialan osaamiskeskus Verso yhteistyössä muiden sosiaalialan osaamiskeskusten ja FinCCHTA:n kanssa. Sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA tuottaa osahankkeeseen selvityksen näyttöön perustuvien sosiaalipalvelujen tilanteesta muissa Pohjoismaissa.
- Valtakunnallista kehittämistä
- Osahankkeen tutkijana toimii Maria Tapola-Haapala. Mukana hanketyössä ovat professori emerita Marketta Rajavaara, johtaja Kirsi Kuusinen-James Versosta sekä kehittämissuunnittelija Marjo Hannu-Jama SONet BOTNIAsta. Erikoissuunnittelija Rosa Hossain-Karhu Soccasta toimii pilottisuositusten suositustyöryhmän varapuheenjohtajana.

Sosiaalihuollon suositukset -osahankkeen tavoitteet

- 1) selvittää nykytila sekä tiedolliset ja organisatoriset edellytykset, mahdollisuudet ja esteet sosiaalihuollon näyttöön perustuvien suositusten aikaansaamiselle,
- 2) tuottaa kehittämismalleja, ehdotuksia ja skenaarioita koskien toiminnan organisoimista, jotta näyttöön perustuvien suositusten aikaansaamisessa edetään kansallisesti (ja alueellisesti),
- 3) toteuttaa pilotti liittyen näyttöön perustuvien suositusten kehitystyöhön.

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Sosiaalihuollon suositukset -osahanke

Tiedontuotanto (mm. terveydenhuollon
suositusprosesseihin tutustuminen,
kansainvälinen kirjallisuus, kysely)

Pilottisuositukset

Tulevaisuuden sosiaalihuollon
suositustoiminnan (organisointitapojen)
pohdinta

Osahankkeen kysely sosiaalihuollon asiantuntijoille

Kesällä – alkusyksyllä 2023

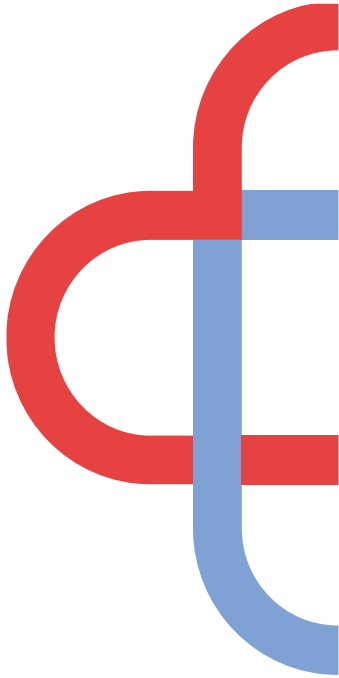
Itsevalikoitunut näyte

Kyselyyn vastattiin 133 kertaa; vastaajina muun muassa sosiaalityöntekijöitä, kehittämis- ja esihenkilötehtävissä työskenteleviä

Vastaajat suhtautuivat ajatukseen suosituksista enimmäkseen myönteisesti ja näkivät niihin liittyvän paljon lupauksia, mm.

Käytännön, osaamisen tuki

Tutkimus- ja vaikuttavuusperustaisuuden vahvistaminen

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Poiminta osahankkeen kyselystä: sosiaalihuollon asiantuntijoiden näkemyksiä näyttöön perustuvien suositusten ja muiden tutkimustiedon koontien hyödyntämiseen liittyvistä esteistä ja haasteista sosiaalihuollossa

Motivaatiotekijät

- Käytännön ja tutkimuksen erontekoa korostaneet toimintakulttuurit
- Koetaanko tutkimustiedon koonnit todella hyödyllisiksi käytännössä?
- Ilmiöiden yksilöllisyys, kontekstisidonnaisuus
- Huoli ammattilaisten harkintamahdollisuuksien puolesta

Kyvykkyystekijät

- Työvoimapula
- Vaihtelevat osaamistasot
- Työuupumuskyvykset
- Tutkimusosaaminen?

Tilaisuustekijät

- Ajan ja muiden resurssien puute
- Alueelliset erot
- Viranomaistyön hidas muokkautuvuus

COM-B-malli (Michie ym. 2011; suom.kiel. käsitteet Heino & Hankonen 2022)

Huomion kiinnittäminen mm. yleisiin työskentelyolosuhteisiin, suositusten ja tutkimuskoontien ajantasaisiin, käytännönläheisiin ja paikallisten olosuhteiden erot huomioiviin sisältöihin, esitystapoihin sekä harkintaan ja yleistettävyyteen (tieteenfilosofis-käytännöllisinä kysymyksinä)

Pilottisuositukset: *ihmissuhteiden huomioiminen päihdeongelmasta toipumisen yhteydessä* (työnimi)

- Lähtökohtana Hoitotyön tutkimussäätiö Hotuksen suositusprosessi, tarvittaessa muokaten ja sosiaalihuollon erityispiirteitä havainnoiden
- Avoimella haulla haettu suositustyöryhmä (puheenjohtajana osahankkeen tutkija) + kommentoiva kokemusasiantuntijaryhmä + kommentoiva ammattilaisryhmä
- Suositussuunnitelma on juuri valmistumassa.
- Alustavia havaintoja:
 - Prosessi tarvitsee selkeän rakenteen, aikataulun, tuen ja johdon.
 - Haasteena on monitulkintaisten käsitteiden riittävän tarkka rajaaminen, synonyymien ja relevanttien hakusanojen suuri määrä (esim. ihmissuhteet, toipuminen).
 - Myös laadullisten tutkimusten hyödyntäminen
 - Myös suomen- ja ruotsinkielisten tutkimusten, joiden konteksti on Suomi, huomioiminen
 - Riski: metodologisesti niin kunnianhimoinen prosessi ja käytännöt, ettei suositusten laatiminen ole realistista!
 - Ohessa on hyödyllistä kehittää myös muuta (nopeampaakin) katsaustoimintaa.

Tervetuloa pohtimaan suositustoiminnan tulevaisuutta!

Sosiaalihuollon suositukset – skenaariotyöpaja

Keskiviikkona 2.10.2024 klo 13.00-16.00 Teamsissä

Ei ennakoilmoittautumista. [Liity kokoukseen nyt](#)

Kokoustunnus: 315 108 898 422

Tunnuskoodi: VKv3eM

Tilaisuuden lisätiedot: <https://pajat-sote.fi/sosiaalialan-osaamiskeskus-verso/kehittamishankkeet/sosiaalihuollon-kustannusvaikuttavuus/>

Yhteyksiin liittyvissä ongelmatilanteissa tarkistathan mahdolliset tiedotteet yllä olevalta osahankkeen verkkosivulta.

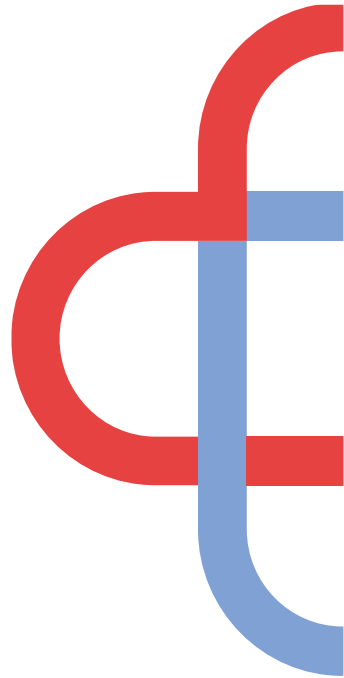
Lisätietoa: tutkija Maria Tapola-Haapala, Sosiaalialan osaamiskeskus Verso, maria.tapola-haapala@pajatha.fi

OLLAAN YHTEYKSISSÄ!

Osahankkeen ajankohtaiset kuulumiset (mm. tilaisuudet, kirjoitukset):

<https://paijat-sote.fi/sosiaalialan-osaamiskeskus-verso/kehittamishankkeet/sosiaalihuollon-kustannusvaikuttavuus/>

Sähköposti: maria.tapola-haapala@paijatha.fi

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

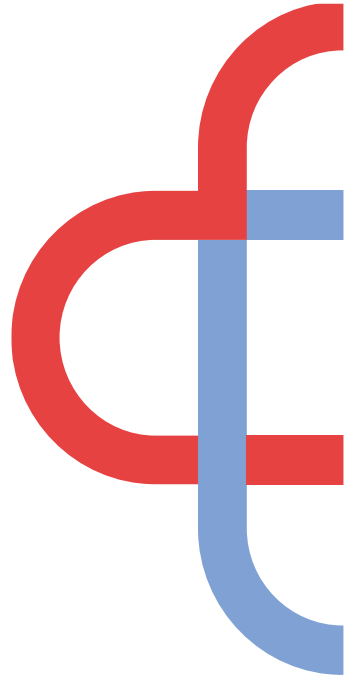
LÄHTEET

Björk, Alexander (2016) Evidence-based practice behind the scenes. How evidence in social work is used and produced. Stockholm studies in social work, SSSW32. Stockholm University. Haettu 23.8.2024 osoitteesta <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:900625/FULLTEXT01.pdf>

Heino, Matti & Hankonen, Nelli (2022) Itsekontrolli on yhteisöponnistus: Systeemisiä näkökulmia käyttäytymisen muutokseen. Teoksessa Muutosten tiet kietoutuvat yhteen. SOSTE 2/2022. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry. Haettu 23.8.2024 osoitteesta <https://www.soste.fi/ajankohtaista/sosten-julkaisut/muutosten-tiet-kietoutuvat-yhteen/>

Hotus (ei vuosilukua) Solmussa käsitteiden kanssa? Mitä tarkoittaa näytönaste? Haettu 23.8.2024 osoitteesta <https://hotus.fi/nayttoon-perustuva-terveydenhuolto/sanasto/>

Kouvonen, Petra; Tani, Sara; Kurki, Marjo & Hamari, Lotta (toim. Koskenalho, Ninnu) (2023) Miten onnistun implementoinnissa? Opas psykososiaalisten menetelmien vaikuttavaan implementointiin. Itlan oppaat ja käsikirjat 2023:1. Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö, Kasvun tuki. Haettu 23.8.2024 osoitteesta <https://kasvuntuki.fi/wp-content/uploads/2023/09/itla-implementointiopas-2023-final-31082313291.pdf>

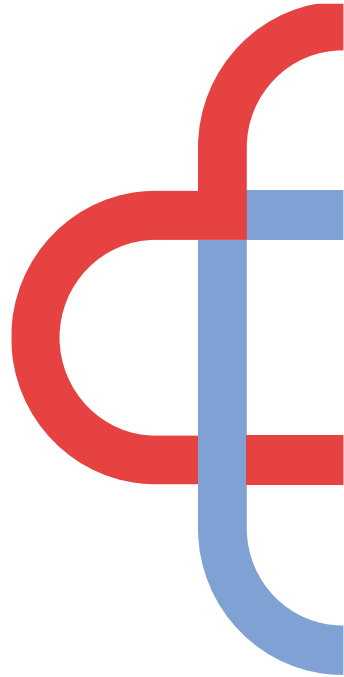
**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

LÄHTEET

Michie, Susan; van Stralen, Maartje M. & West, Robert (2011) The behaviour change wheel: A new method for characterising and designing behaviour change interventions. Implementation Science 6 (Article 42).
<https://doi.org/10.1186%2F1748-5908-6-42>.

THL (2023) Terveys- ja sosiaalipalvelujen henkilöstö 2021. Lähes kolmannes terveys- ja sosiaalipalvelujen henkilöstöstä työskentelee yrityssectorilla. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, THL, Tilastoraportti 67/2023. Haettu 23.8.2024 osoitteesta <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20231204151137>

THL (2024) Näyttöön perustuvat tuki- ja hoitomenetelmät. Haettu 19.9.2023 osoitteesta
https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/mielenterveyspalvelut/terapeuttiset-menetelmat-ja-terapiapalvelut/nayttoon-perustuvat-tuki-ja-hoitomenetelmat#N%C3%A4ytt%C3%B6n_perustuva_toiminta

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

VALOKUVIEN LÄHDE (EI LOGOT; KOKOA
JA MUOTO ON SAATETTU MUUTTAA)

Pixabay

